

Posudek vedoucí bakalářské práce

Dérancie Baítoukou: Sebevnímání etnické menšiny v kulturně homogenním a heterogenním prostředí. Přehledová stať. Praha 2024: FHS UK, 64 s.

Práce studentky Dérancie Baítoukou je pokusem o přehledovou stať v oblasti zkoumání: Sebevnímání etnické menšiny v kulturně homogenním a heterogenním prostředí. Autorka na práci pracovala samostatně a zodpovědně. Na myšlenku, tehdy ještě empirického výzkumu, přišla sama, a z celkové práce vyvstává osobní zájem studentky o toto důležité a v českých společenských vědách zcela opomíjené téma. Oceňuji jak vyzrálý přístup k tématu, tak skutečnost, že se studentce přes různé okolnosti podařilo téma zpracovat formou přehledové statě, která naznačuje, jak se k problematice přistupuje v zahraničí, zejména v anglosaských zemích.

Cílem práce je: „představit souhrn výzkumů zabývajících se problematikou identifikace míšenců, a to za pomoci metody přehledové statě zjistit, jakým způsobem lze sebeidentifikaci a sebevnímání chápat v rámci dosavadních výzkumů z jiných zemí“ (str. 7). Studentka se zabývá výzkumům z poslední dekády nahlížejícím na postavení ve společnosti lidí se smíšeným rasovým původem.

Kromě teoretického úvodu, kde autorka představuje a vysvětluje základní teoretické koncepty související s fungováním ve společnostech tzv. Západu menšin, které vznikly v důsledku mezirasového propojení, je třeba ocenit další rámec, který autorka do práce vnáší, a tím je problematika "rasové slepoty", kterou v České republice mají jak společenské vědy, tak například Český statistický úřad, který s takovouto (sebe)identifikační kategorií při sběru dat nepracuje a zatím ji nepoužívá. Tato práce přispívá k otevření důležité debaty o propojení výzkumných aktivit se současnou proměnou společnosti, v níž se nacházíme, tak aby byl alespoň v základu naplněn princip inkluzivní reprezentace.

Metodologicky je práce napsána dostatečně. Postrádá však větší zdůvodnění výběru konkrétních výzkumů a jejich zasazení do statě. Vzhledem k českému kontextu, který autorka zmiňuje na začátku práce, postrádám v práci také větší reflexi a diskusi vybraných výzkumů v kontextu české společnosti a českých sociálních věd, ale také nahlížení na skutečnost, že ani západní a anglosaské země nejsou monolitem, ale odlišným sociálním, kulturním a politickým prostředím.

V hlavní části práce autorka pečlivě a čtivě představuje a popisuje zvolené výzkumy a jejich výsledky. Zajímavé je, že ačkoli se citované práce zaměřují především na proměnu "mixed-race identity" velmi často se jedná o intersekcionalní průnik velkého množství sociálních charakteristik, resp. proměn (jak závislých tak i nezávislých) – status, třídní původ, vzdělání. V této souvislosti je mou první otázkou do diskuse: Lze na základě citovaných a diskutovaných výzkumů považovat sebeidentifikaci míšenců za hlavní proměnu, od níž se odvíjí jejich

postavení (zvýhodněné či znevýhodněné) ve společnosti? Ráda bych se také zmínila o problému heterogenního a homogenního prostředí. V závěru práce se autorka ne zcela vrací ke svému základnímu cíli, kterým je právě sebeidentifikace etnických/rasových menšin v kulturně heterogenním a homogenním prostředí. Na základě citovaných studií - je možné toto nějak určit nebo najít nějaká pravidla pro oba případy?

Práce je napsaná odpovídajícím jazykem, odkazový aparát je udělán správně a celkově splňuje požadavky akademické kvalifikační práce.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře v návaznosti na průběh obhajoby.

Praha, 31. ledna 2024

Ludmila M. Władyniak, M.A., Ph.D.